

Dirk Miente ('Dick') Bakker werd geboren in 's-Gravenhage op 24 juni 1934, in een goed-gereformeerd gezin. Hij was de jongste van vijf kinderen. Lezen kon hij al voor hij naar school ging. Zijn gevoeligheid voor treffend taalgebruik toonde hij vroegtijdig, als vijfjarige peuter, toen hij in de Bijbel lezend opmerkte: 'Mooi is dat hè: eikebomen der gerechtigheid'. Na zijn gymnasiumtijd, waarin hij buiten het schoolprogramma zijn interesse onder andere voor beeldende kunst en filosofie begon te ontwikkelen, ging hij in Leiden Nederlands studeren (1952). Zijn leermeesters waren Kloeke en Minderaa, en voor de bijvakken Van de Waal (kunstgeschiedenis) en Mekkes (reformatorische wijsbegeerte). Over de laatste sprak hij later met kritische bewondering. Na zeven jaar studeerde hij cum laude af.

Dick Bakker begon zijn maatschappelijke carrière als leraar Nederlands in Alphen aan de Rijn. Hij maakte er een decennium vol: 1959-1969. Het leraarschap liet in die tijd nog de mogelijkheid wetenschappelijk actief te zijn. In 1967 voltooidde hij zijn proefschrift en in 1968 promoveerde hij, opnieuw cum laude, op een studie getiteld *Samentrekking in Nederlandse syntactische groepen*. Promotor was Stutterheim. Kenmerkend voor Bakkers aanpak in zijn dissertatie is, dat hij niet alleen scherp waarneemt en analyseert, maar zich ook rekenschap geeft van de historische ontwikkeling van het begrip 'samentrekking' en van de principia van het onderzoek.

Een jaar na zijn promotie werd hij wetenschappelijk hoofdmedewerker bij Algemene Taalwetenschap in Leiden en in 1971 volgde zijn benoeming tot gewoon hoogleraar in de Nederlandse taalkunde aan de Faculteit der Letteren van de Vrije Universiteit, in de vacature die ontstaan was door de emeriting van Caron. Hij sprak zijn inaugurele rede uit op 25 februari 1972 onder de titel *Tekengeving en syntaxis, over constructies met hebben en zijn*.

Veertien jaar is Dick Bakker aan de VU verbonden geweest. Hij bouwde de staf Nederlandse taalkunde binnen de beperkte mogelijkheden die er waren uit tot een ploeg die zich naar twee kanten profileerde, overeenkomstig zijn eigen meerzijdige belangstelling: in historische richting (onder andere de geschiedenis van de taalwetenschap) en in de moderne taalkunde. Belangrijke bijdragen leverde hij zelf in beide opzichten. Te denken valt aan zijn aandeel in het mede door hem geredigeerde werk *Geschiedenis van de Nederlandse taalkunde* (1977), waarin hij de negentiende eeuw voor zijn rekening nam, en aan zijn fundamentele behandeling van het structuralisme van Ferdinand de Saussure in een indrukwekkend artikel in *Philosophia Reformata* (1984). Met name het laatste was de vrucht van jarenlange diepgaande wijsgerige bezinning met betrekking tot de grondslagen van het vak.

Het meest kenmerkende voor Dick Bakkers taalwetenschappelijk denken was zijn afstand nemen van een benadering die zich uitsluitend richt op de formele aspecten van de taal. Hem boeide vooral de samenhang van vorm en betekenis, en wel middenin de werkelijkheid van de taalhandeling. Hij stond daarin betrekkelijk geïsoleerd ten opzichte van de 'trends' in de taalwetenschap van de zestiger en zeventiger jaren. Toch wist hij door de kracht van zijn methodisch denken op bescheiden schaal school te maken.